СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 81. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, вівторок, 8-го квітня 1947. No. 81. JERSEY CITY and NEW YORK, Tuesday, April 8, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗАГАЛЬНИЙ ТЕЛЕФОНІЧНИЙ СТРАЙК ПОЧАВСЯ В ОЗНАЧЕНІМ ЧАСІ

Цілу Великодну Неділю 6 квітня і майже цілу ніч з неділі на понеділок велися у Вашингтоні переговори між представниками Краєвої Федерації Телефонічних Робітник, і Компанією Амерікен Телефон енд Телеґраф, щоб найти спосіб недопустити до страйку телефонічних робітників, який заповіджено на 6 годину ранку в понеділок 7 квітня. У переговорах брав участь директор федеральної Посередничої Служби Едгар Л. Ворен. Секретар праці Луїс Б. Швеленбак пробував ужити свого особистого впливу на обі сторони, щоб не допустити до страйку. Була суґґестія, щоб обі сторони згодилися на обовязковий мировий суд. Після того, як вичерпано всі засоби для відложення страйку, предсідник юнії телефонічних робітників Джозеф Берн оголосив таку заяву:

„Перший телефонічний страйк на загально-краєві розміри почнеться, як заповіджено, в понеділок 7 квітня в год. 6 ранку . . . Нам жалко, що публика потерпить невигоду. Однача ми віримо, що страйк полагодить раз на завжди питання, чи великі підприємства можуть ламати засади вільних збірних переговорів".

У Ню Йорку страйк почався в годині 6 ранку, коли мала прийти нова зміна робітників. У стейті Ню Джерзі губернатор видав наказ забрати під опіку стейту телефонічні лінії на підставі стейтового закону. В інших околицях страйк почався в 6 годині ранку на місцевий час. Декуди робітники покинули працю ще перед означеним часом. Загально панує переконання, що страйк не буде переведений на сто відсотків, бо для місцевих розмов є всюди автоматичні апарати.

МАЙНЕРСЬКА ЖАЛОБА ПЕРЕМІНИЛАСЯ НА СТРАЙК.

Однотижнева жалоба після смерти 111 вуглекопів, що згинули підчас вибуху газів у шахті в Сентралії, Ілл. дня 25 березня, покінчилася в понеділок 7 квітня, після чого шахтярі мали вернутися до праці. Заки минув назначений час жалоби зайшли різні переміни, які вказують, що не всі шахтярі вернуться до праці в означенім часі. Секретар внутрішних справ, Джуліюс Круг, який є відповідальним за шахти під час федеральної адміністрації, видав розпорядок, щоб замкнути 518 шахт, доки юнійні інспектори не провірять, чи вони безпечні для дальшої праці. Така інпекція збоку юнії була передбачена у контракті залюченім між юнією майнерських робітників і федеральною адміністрацією топлива. Секретар Круґ, як кажуть, хотів у такий спосіб зробити голову майнерської юнії Джана Л. Луїса відповідальним за безпеченство життя майнерів. Луїс, у відповідь на таке зарядження Круґа, зажадав від уряду замкнення всіх майн мягкого вуґілля, доки не буде переведена федеральна контроля над безпеченством у всіх закопах. Члени юнії звичайно вижидають наказу Луїса, щоб вернутися до праці. Коли такого наказу нема, вони не йдуть до роботи. Отже жалоба перемінується у страйк у шахтярів, бо інпекція майн, як її домагається Луїс, може потривати зо два місяці. Щоб приспішити переведення контролі Крук зажадав помочі від стейтових ґубернаторів.

ВИСТАВА НЕАНГЛІЙСЬКОЇ ПРЕСИ В ПРИЛЮДНІЙ БІБЛІОТЕЦІ.

Минулого тижня отворено в прилюдній міській бібліотеці в Ню Йорку виставку американських газет, писаних „неанглійськими" мовами. Виставка находиться на коридорі коло головного входу з Пятої Евеню коло 42 вулиці й обіймає 1,010 часописів у 39 різних мовах. З них у самім Ню Йорку виходить 253 таких газет. Найбільше є в еспанській мові, бо аж 130, потім ідуть 115 в німецькій мові, 102 в італійській, 79 в польській, 56 в жидівській, окремо є 16 в гебрейській; 54 в мадярській, 52 в чеській, і т. д. Газет в російській мові є 17, в українській 15, в карпаторуській" 12. Виставку під заголовком „Багато мов, один нарід" уладила Спільна Рада для Американської Єдности, яка має свій осідок в Домі Свободи ім Вилкія під ч. 20 Іст 40 вул. Виставка потриває до 20 квітня. Вступ, очевидно, безплатний.

ВЕЛИЧАВЕ СВЯТКУВАННЯ ВЕЛИКОДНЯ.

З усіх сторін краю звідомляють про участь великих мас народу в богослуженнях та імпрезах з нагоди Великодня. Були виповнені не лише церкви, але й спеціяльні салі, в яких уладжено богослужения, получені з концертами церковної музики і з проповідями. Окрему увагу звернули на себе імпрези в Галивуд і інших західних стейтах, уладжені під голим небом. У Ню Йорку Пята Евеню в околиці катедри св. Петрика була залита більше ніж мільйоном людей. Вони парадували своїми новими весняними строями після церковних богослужень. Такі паради відбулися у всіх інших містах.

Бирд передбачує кошти поборювання комунізму на шіснадцять більйонів

Сенатор Гері Ф. Ричард Бирд з Вирджінії остеріг у неділю, 6. квітня, цілу країну перед видатками, які потягне за собою кампанія для поборювання світового комунізму. Він доводить, що Злучені Держави вже заангажувалися в цій кампанії допомогою, яка досягає $16,000,000,000. Бирд думає, що дальший видаток збоку Злучених Держав доведе до банкротства нашої країни. Тому він радить покликати старого знавця фінансових справ, Бернарда М. Барука, щоб він сказав свою думку, чи Злучені Держави можуть витримати дальші видатки на протибольшевицьку кампанію. Думки Барука треба послухати заки ще конгрес буде голосувати над допомогою для Греції й Туреччини, твердить сен. Бирд.

ПРЕЗИДЕНТ ПОВТОРИВ ЩЕ РАЗ ЗАСАДИ НОВОЇ ЗАГРАНИЧНОЇ ПОЛІТИКИ.

Під час обіду у Дні Джеферсона в суботу, 5. квітня, у Вашингтоні президент Труман виголосив промову у якій ще раз зясував конечність оборони свободи одиниці й народів по цілому світі. Він згадав на засади, проголошені Джеферсоном і Монро, а потім перейшов до теперішніх часів, коли треба дати допомогу ддержавам Близького Сходу у їх боротьбі для спинення тоталітаризму. Щоб Америка могла дати таку допомогу, треба придержуватися строго засад господарки у внутрішній політиці, твердив президент. Він виказав на своїм буджеті, що він придержується засад економії. Хоч під час обіду згадували про Трумана, як про наступного кандидата Демократичної Партії на президента, Труман не відповів на це нічого.

СХИЗМА В АМЕРИКАНСЬКІЙ РОСІЙСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ.

Російський православний архиепископ Віталій, який має під своєю юрисдикцією північно-східні стейти, вислав 28. березня письмо до митрополита Теофіля, голови Російської Православної Церкви в Північній Америці з заявою, що він не підастьcя рішенню собора в Клівленду і не буде признавати Московської Православної Церкви, на чолі якої стоїть патріярх Алексій. Віталій написав, що це „було б зрадою супроти нових християнських мучеників, що томляться в російських тюрмах, коли б приняти відступників, які пішли до Червоної Церкви". Теофіль викляв Віталія, а з ним і трьох православних російських епископів в Америці, а саме: архиепископа Тихона з Сан Франциска, Йосафа з Канади, і Єроніма з Дітройту.

ТРАГЕДІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

НИЩІВНА ПОЛІТИКА БОЛЬШЕВИКІВ: СПОНТАННА САМООБОРОНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ: ЛАЗАР КАГАНОВИЧ — КАТ УКРАЇНИ В МИНУЛОМУ Й СУЧАСНОМУ.

ІНТЕРЕСНИЙ ГОЛОС ЛОНДОНСЬКОЇ ГАЗЕТИ.

Лондон. — У звязку з призначенням Лазара Кагановича секретарем комуністичної партії в Україні, Лондонський „Дзєннік Польскі" подає під заг. „Трагедія українського народу" інтересні інформації про жахливий советський терор в Україні під керівництвом „безоглядного терориста Лазара Кагановича" та про спонтанну самооборону українського народу. Від 1917 року — пише газета, — отже від часів большевицької революції, український нарід, без огляду на партійну і суспільну приналежність, спонтанно протиставиться советизації та денаціоналізації України. Тоталітарна політика московської диктатури викликала сильну реакцію зі сторони українського селянства, робітництва та інтелігенції, збоку не тільки націоналістів, але теж соціялістів, демократів і навіть самих українських комуністів. В боротьбі з політикою Москви згинули мільйони українських селян і сотки тисяч українського пролетаріяту та українських комуністів, що на свій лад пробували обороняти українську культуру та якнебудь не погоджувалися з терористичними методами московської колективізації України. Українці швидко зрозуміли, що московська політика в Україні не має на меті ані колективізації, ані навіть русифікації, але прямо змагає до поголовного біологічного знищення українського народу. Гітлерівське гасло Сталіна: „один народ, одна держава, одна влада" в Україні мала здійснювати укрїнська комуністична партія, секретарем якої був тоді.. Молотов. Тимчасом, навіть український комунізм пішов власними шляхами. Тоді Москва вислала в Україну „безоглядного большевика" Лазара Кагановича, що в роках 1925—28 перевів „генеральну чистку" теж між українськими комуністами, брутально винищив меншовицьку опозицію в партії, відому під назвою „шумськістів", зліквідував рештки отаманщини, започаткував масові вивози, цілком обезсилив і розбив українське село, підготовляючи в той спосіб основи примусової колективізації. Від тої пори Москва не допускає українців на будьякі видатніші пости в партії. Після Кагановича керівником комуністичної партії в Україні призначила Москва поляка Станіслава Косьора, а опісля росіянина Постишева і обох їх зліквідовано на приказ тої ж самої Москви. В останніх роках намісником Сталіна в Україні поставлено Нікіту Хрущова, колишнього секретара партійного комітету в Москві. Він то зреалізував безприкладну і всебічну експлоатацію українського народу під час війни. Український народ скористав з деяких полекш і знова всеціло заявився проти Сталіна. Після закінчення війни в Україні почався терор, що перевищив всі дотеперішні. Проте, большевикам таки не пощастило „спацифікувати". України. Тепер, перед завжди небезпечним „передніввком" в Україні, Москва виелала там для скріплення „партії і советів", Лазара Кагановича. Це заповідає нову фазу трагічної новочасної історії України, — кінчить свої міркування лондонська газета.

РАЗОМ ЗІ СВЕРЧЕВСЬКИМ ЖЕРТВОЮ УПА ВПАЛИ 24 ШТАБОВЦІВ І АГЕНТІВ.

Варшава. — Згідно з неофіціяльними повідомленнями в засідку УПА був затягнений і убитий не тільки віце-міністер війни у Варшавському уряді ген. Сверчевскі та трьох інших вояків з ескорти, але теж 24 штабовців і агентів, які його супроваджали. Ген. Сверчевскі — як повідомлялося — був убитий відділом УПА на шляху зі Сянока до Балигороду. Дальше підтверджується, що вишколений і вихований в Москві генерал Сверчевскі, правдиве прізвище якого мало б бути Таненберґ, грав не тільки головну ролю в теперішній збольшевизованій польській армії, але був одним з найвидатніших комуністів взагалі та одним з чолових агентів комуністичного інтернаціоналу.

ЧЕРГОВИЙ БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ВИСТУП ПРОТИ ПРЕЗ. ТРУМАНА.

Лондон, 7. квітня. — Московське радіо подало сьогодні коментар до промови президента Трумана на принятті з нагоди Дня Джеферсона, називаючи її „безпосереднім і новим закликом" до амеряканської допомоги для Греції і Туреччини. Московський коментатор закидує президентові Трумановi „встрявання у внутрішні справи інших країн", створюючи при цьому враження, що акція Америки в справі Греції і Туреччини не противорічать існуванню О.Д. Інший советський коментатор твердить, мовляв Балканська Провірочна Комісія О.Д. виказала „фантастичність обвинувачень, що сусіди встрявають в грецькі справи".

ХОЛОДНИЙ ВЕЛИКДЕНЬ В ЕВРОПІ.

Лондон, 7. квітня. — Великдень в Европі був під кожним оглядом холодний. До загального важкого господарського і політичного положення долучилась в цьому дні теж холодна погода, перериваца дощами в Англії та дощем і снігом в поодиноких европейських країнах.

КОНФЕРЕНЦІЯ У МОСКВІ

Москва, 6. квітня. — Сьогодні, з огляду на Великдень, не відбулася сесія Ради міністрів закордонних справ. Американський секретар стейту ген. Маршал і французький міністер Бідо та інші члени делегацій взяли участь у великодніх Богослуженнях в місцевій Американській Католицькій Церкві. Британський міністер Бевин, на домагання свого лікаря, залишився дома. Пресові кореспонденти, реасумуючи дотеперішні висліди конференції, стверджують, що в Москві виявлено і підкреслено, але не полагоджено тих основних розбіжностей, що існують в німецькій справі між західними союзниками та Советами. Немає виглядів на економічну злуку всіх зон Німеччини, щонайменше протягом найблищого пів року. Натомість Америка та Англія, згідно зі заявами чолових представників делегацій цих країн, задумують ще більше затіснити співпрацю своїх зон та підносячи там рівень життя, заставити до цего і большевиків, які своїм неуступчивим домаганням воєнного відшкодовання з біжучої продукції можуть довести до ще більшої економічної катастрофи.

ҐРОМИКО ВІДПОВІДАТИМЕ ТРУМАНОВІ.

Лейк Соксес, Н. К., 6 квітня. — Советський заступник міністра закордонних справ і представник в О. Д. Андрей Ґромико заповів, що в понеділок, 7-го квітня, він не тільки відповість на послання Трумана до Конґресу в справі допомоги Греції і Туреччині, але й задумує запропонувати інший важливий план в справі світового розброєння. Ґромико виступить на сесії Комісії О. Д. по справам звичайного озброєння. Відповідь Ґромика президентові Трумановi була б першою советською офіціяльною реакцією на недавний історичний виступ американського президента в Конґресі.

ДЕ ҐОЛЬ: ФРАНЦІЯ СПІЛЬНО З АМЕРИКОЮ БУДЕ ПОБОРЮВАТИ ТИРАНІЮ.

Париж, 6 квітня. — Генерал де Ґоль, що після довшої мовчанки знова почав брати активну учать у французькому політичному житті, виголосив сьогодні в Штрасбурґу важливу політичну промову, з нагоди річниці визволення Альзації. Ген. де Ґоль м. ін. заявив, що „коли б нова тиранія мала загрожувати цілому світові, або його частині, то ми можемо бути певні, що Франція і Злучені Держави будуть спільно їй протиставитися". „Ця свідомість хай скріпить скрізь уми і серця тих людей, що є вільні і думають такими залишитись" — говорив цей визначний провідник Франції.

ІТАЛІЯ ПРОТЕСТУЄ.

Рим, 6 квітня. — Італійський уряд вислав на конференцію Ради міністрів закордонних справ у Москві протест проти фінансового звідомлення Комісії Чотирьох великодержав в справі Тріесту. Італійський уряд твердить, що Тріест має 75-80 процент італійського населення, індустрія Тріесту є на 80% в італійських руках і вже з тих причин Тріест повинен залишатися в засягу загального італійського господарства.

ТАЄМНИЧЕ ВБИВСТВО ЧЕСЬКОГО ДИПЛОМАТА В ПАРИЖІ.

Париж, 6 квітня. — Недалеко від відомої вежі Айфля на сходах Шельот Палацу знайдено сьогодні тіло економічного експерта чеського консуляту в Парижі, Ґейзи Рака. На тілі знайдено знаки насильства, що свідчить про скритовбивство. Тому, що вбитого не ограблено, а з боку чеської амбасади не добачують теж політичних причин вбивства, ціла справа набирає таємничого характеру.

ПОХОРОНИЛИ ГРЕЦЬКОГО КОРОЛЯ.

Атени, 6 квітня. — Сьогодні з усіми почестями греки похоронили померщого минулого тижня короля Юрія II. В похоронах взяли участь великі маси народу на чолі з новим королем Павлом І.

НА ШЛЯХУ ДО ЕКОНОМІЧНОГО СОЮЗУ ЕВРОПИ.

Амстердам, 6 квітня. — Парляменти Бельгії, Голяндії і Люксембургу одержали минулого тижня до затвердження договір економічного монетарного союзу між цими трьома країнами, що являється дальшим важливим кроком на шляху економічного обєднання Европи.

ПОРАЗКА КОМУНІСТІВ В ЯПОНСЬКИХ ВИБОРАХ.

Токіо, 7 квітня. — Вчера в Японії відбулися перші демократичні вибори до локальних урядів. Велику перемогу віднесла незалежна партія, яка піддержує в основному теперішний консервативний уряд. Згідно з дотеперішнім обчисленням комуністи не здобули ані одного кандидата, а соціялісти тільки одного ґубернатора.

ПОВІСИВСЯ НАЦІСТСЬКИЙ МІНІСТЕР.

Франкфурт над Майном, 6 квітня. — Гітлерів міністер хліборобства і прохарчування Герберт Баке повісився сьогодні на зробленому з двох хустинок стричкові в тюрмі в Нюрмберзі. Його мали судити за воєнні злочини.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинока число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БИЗНЕС ЗІ СТАЛІНОМ, ЯК І З ГІТЛЄРОМ — НЕМОЖЛИВИЙ

До вибуху другої світової війни довго дебатовано в Америці на тему: Можна вести бизнес з Гітлєром, чи ні? Писали про це в газетах і журналах, говорили по радіо, видавали книжки на цю тему, а навіть фільми. Вкінці прийнялася загальна думка, що таки не можливо вести бизнесу з Гітлєром. Зрозуміння цього прийшло дещо пізно й за це спізнення треба було потім теж і Америці дорого заплатити: кровю і матеріяльним добром.

Гітлєра вже нема, як і немає цеї загрози, що її створив націзм. Багато жертв коштувало, щоб світ позбувся націстського тоталітаризму, проте корінь, з якого зроджуються тоталітарні лиха, залишився. Націзм та фашизм — це ж діти большевизму! Чи ж націзм не взорувався на большевизмі, включно з большевицьким Чека? Методи, правда, тут і там були інакші, але вислід один і той самий.

Так тепер думають в Америці й так про це говорять та пишуть і це є великим зворотом у сторону правди. В часі війни так збаламучено американський нарід щодо Советів, що більшість його вірила, що є величезна різниця між Гітлєром і Сталіном, між націзмом та большевизмом. Геройську поставу народів у Советах, що так по геройськи боролись з націстським наїздом, толковано собі під впливом советської пропаганди в такий спосіб, що загал народу в Советах є таки вдоволений зі Сталіна та кремлівської диктатури. Різні „місії до Москви", як от американського амбасадора Джозефа Дейвиса, теж своє робили і на свій лад доказували, що зі Сталіном можна „робити бизнес", та ще який добрий.

Як бачимо, то цій баламуті міг би тепер прийти кінець. Але чи прийшов? От Ню Йорк Таймс, наприклад, стверджує справедливо, що в Америці зайшла величезна зміна у відношенні до Росії, бо з небувалого про-русизму дійшло в скорому часі до незвичайного анти-русизму. Та, як виходило б, Ню Йорк Таймс тим затрівожений і далі дораджує американцям „вчитися", як „жити і робити бизнес з Росією", тільки, як пише часопис, без ілюзій, держачи себе на осторозі та будучи готовим кожної хвилини до відпору атаки.

Думаємо, що порада згаданого часопису, хоч виглядає на реалістичну, є наділі „апізерством", угодовістю, дуже подібною до цеї, якої держалась Англія зглядом Гітлєра до вибуху другої світової війни. Ми такої думки, що Сталін та його компанія є такими самими, як були ними Гітлєр (якого Таймс називав слушно ґенґстером!) та його компанія. З такими людьми не можна „робити бизнесу", як і не можна з ними жити, бо їх місце є на процесі, подібнім до цього, що був у Нюрмберґу над націстськими верховодами, а потім на — шибениці. Це, очевидно, тільки тоді, коли ще має у нас якесь значіння справжня мораль та така справедливість, що карає таки усіх злочинців, коли вони винуваті смерти аж десяток мільйонів невинних людей.

Агент чужого уряду: Комуністична партія Америки

Появився урядовий документ про комуністів в Америці, на який треба звернути увагу нашого загалу.

Тим документом є публікація вашингтонського конгресового Комітету, відомого під назвою: "House Committee on Un - American Activities", яка має такий наголовок: "Communist Party of the United States as Agent of a Foreign Power."

Комітет, про який тут мова, добре відомий теж і американським українцям, головно з цього часу, коли його головою був когнресмен Мартин Дайес.

До вибуху другої світової війни, а теж і в часі війни, цей Комітет розсліджував діяння різних організацій та осіб головно з цього боку, чи це діяння не є в звязку з націстською пропагандою, або якоюсь підривною роботою.

Дайес (він уже тепер не є з конгресі!) має без сумніву великі заслуги, що звернув увагу американського загалу на різні роди не-американської діяльности. Біда з ним була тільки така, що він дуже любив розголос і тому часто заганявся у своїх „сензаційних розшуках", чіпаючись невинних людей і організацій. Це й причина, чому його весь ліберальний світ так гостро критикував. Зате комуністичні газети хвалили його у початках під небеса! Видавані українською мовою большевицькі У. Щ. Вісті розписувались тоді малощо не день за днем про українських „націоналістів", а зокрема про такі українські народні установи та газети, як У. Н. Союз та „Свобода", лякаючи членство і читачів, що то Дайес уже все розслідив і знає, та що за день чи два „уряд" усе це позамикає і т. п. Очевидно, що з большевицьких залякувань нічо не вийшло, бо й не могло вийти, не зважаючи на щоденні большевицькі очернювання цілого українського не-большевицького життя в Америці, як і цілої визвольної боротьби українського народу в Европі. Дайес продовжав ось так свою діяльність, а Конгрес її затверджував, хоч її нераз гостро критикував. Українського народнього життя він роками не торкався, бо й не було найменшої потреби. Американські українці виявляли на кождому кроці свою любов до американської землі та її ідеалів.

Тепер став у новому конгресі головою Конгресового Комітету Розсліду Не-Американських Діянь Ж. Парнел Томас, конгресмен з Ню Джерзі, що прийшов по Парнелі, з якого теж були невдоволені в подібний спосіб, як і з Дайеса. Тепер немає до Томаса тих упереджень, що були проти Дайеса. Томаса вважають людиною зрівноваженою, інтелігентною, неупередженою, яка є рішучо проти клеймувань, а тільки за те, щоб дійти до правди. Саме тому так велику вагу прикладають тепер до цього, що він проголошує про комуністів і Комуністичну Партію в Америці.

Томас і Комітет проголошують, згідно з їх заявою, цей матеріял в першу чергу на це, щоб отворити очі американському загалові на небезпеку збоку комуністів. У виданій брошурі, що має 56 сторін, зібрано багато фактичного матеріялу, на підставі якого читач повинен би виробити собі погляд, як повстала Комуністична Партія в Америці, які її репрезентанти, та як нею керує централя з Москви. У брошурі є документи, з яких виразно пізнати, які саме директиви приходили з Москви і до чого вони змагали.

Конгресовий Комітет Розсліду Не-Американських Діянь розсліджував спершу головно націстів і фашистів в Америці, зокрема німецький „Бунд", але збирав потрохи матеріяли і про комуністів. Потім, як виявилось, присвятив більше уваги комуністам, як уже упорався з націстами і фашистами. Від цього часу зачали вже й комуністи нападати на Дайеса та Комітет. Згодом розсліди над комуністами поширились, а за головства конгресмена Томаса набрали більших розмірів, а теж і розголосу. Вислідом розслідів Комітету є це, що Конгресовий Комітет стверджує у своїй брошурі. Воно таке:

„Комітет однозгідно стверджує, що Комуністична Партія в Злучених Державах є в дійсності агентом чужинної влади..., й що це є важне, щоб про це знали як уряд, так і весь загал".

Лев Ясінчук.

Над границею Швайцарії

(Надіслане до „Свободи").

На недалекому просторі 194 кілометрів переїжджу кілька кліматичних змін. В Інсбруку (Тироль) іде до весни. Вже декілька ночей нема морозу, що тієї зими трохи надокучив. Але наш поїзд пнеться понад гірські провалля під гору Арльберг, де околиця біліє щораз грубшим снігом і стає на стації Сант Антон (1302 клм.), де у свіжій сніговій покриві навіть стежок нема. Альпи розступаються; відкривається краевид підгірський з широкими рівнинами. Доїздимо над Боденське озеро. Місто Брегенц. Це вже інший край, Форальберг. За озером, що сильно плюскає в камінну окову берега, вже Швайцарія. Кораблі на озері дрімають сном ведмедя в зимі, а чайки пискливо скиглять до кожного прохожого. Але їх тепер мало, хоч тут уже повна весна остільки, що снігу нігде не видно.

І що ж то нас обходить цей якийсь Брегенц? — подумаєте.

Трохи обходить, бо тут в околиці живе біля півтора тисячки українських скитальців (де їх тепер нема!), а в самому Брегенці в таборі і приватно 462. Тут є українська школа й саме до неї я приїхав — побачити українських дітей, полюбуватися їхніми відомостями про далеку, а близьку нам Україну. Колись (було) я скрито в душі жалкував вас, американських українців, що при своїй енергії ви не можете брати безпосередньої участи в розбудові обставин для завершення самостійного життя української нації. А сьогодні нові сотні-тисячів леліють на чужині думку про те, що робити, щоб молодь, що б діти повернули на свої широкі простори.

Є тут одинока самостійна організація доволі інтересна. Діти ходять до австрійських (німецьких) шкіл. Могли б забути на своє українство. Тож після навчання в тих школах ідуть ще до української. А є й такі школи, яких учителі мандрують до дітей до дому. Хоч усі українські діти добре вчаться в німецьких школах, то в українських вони теж добрі учні. Читають, пишуть, слухають про Рідний Край, про його нарід, його бувальщину. Тільки — читати, читати не мають що. Австрія не має (крім малої в Зальцбургу) української друкарні, а з Німеччини важче щонебудь дістати, як з Америки. Може б там у вас хто зорганізував висилку дитячої літератури; для малих і старших. Під тим оглядом ви вже маєте дорібок. Це була б теж добра допомога; і велика та важна! Діти; вони просто спрагнені рідної книжки. Ми ж ладимо їх на колишній поворот. Вони мають узяти після нас заховану булаву!

В Брегенці осідок українського хору „Ватра", що має імя української капелі і стоїть під управою проф. Льва Туркевича, капельмайстра львівської опери. Недавно він співав в Інсбруку на святі Шевченка в міській музичній салі, де його щиро вітала зібрана майже вся інсбруцька українська громада. Програма капелі сполучувала тоді композиторів українського світу — Великої України, Галичини, Австрії й американця, М. Гайворонського. Є тут і другий хор „Думка" під керівництвом проф. Маркіяна Струка, що — як заповідають афіші на вікнах німецьких крамниць — завтра уладжує український концерт, на якому буде приявний французький комендант того краю. Може на такий маленький крайок і не потрібно двох хорів. Вони тяготіють важким тягарем на скитальцях. Але — вже є, хай і будуть.

Вся опіка над українцями зосереджена тут в інституції зорганізованій французьким військовим урядом і носить імя „Сервіс Сошіал" (Суспільна Опіка). Є це спільна організація для скитальців різних національностей. Поділена вона на окремих 9 національних груп і одну групу, що охоплює всі менші представництва різних націй. Між національними групами чи не найкраще працює т. зв. „Українська Делегатура". Це вповні автономна одиниця, що має свою власну управу вибрану українським загалом цього країку. Її головою є д-р Білинський Володимир, його заступником Білоус Іван, секретарем Онуфрій Максимів. Подібно зорганізовані й інші національности. Кожна з них призначує одного делегата, що бере участь у нарадах для спільних справ усіх скитальців. Українська група удержує свій власний робочий апарат удержуваний з членських вкладок (по 2 шілінги місячно від дорослої особи). Частину тих вкладок відправляє до каси центральної управи для спільних справ. Українська Делегатура має ще й окрему суспільно-освітню секцію, що саме 15-го березня ц. р. уладжує тут, над Боденським озером, свято в честь Шевченка. Беруть у ньому участь хор „Ватра" й „Боян" (мішаний хор проф. Безкоровайного з сусіднього містечка Гоненемс).

Поза цією культурною роботою, до якої належить і підтримка репрезентаційного хору „Ватра", що коштує грубі тисячі, уділила Українська Делегатура допомоги окремим українським родинам до тепер на суму 10,445 шіл. (від 50-200 шіл.) в окремих випадках. А є тих випадків: то лікування, то кошти операції, то якесь інше нещастя. Для легчих випадків має Делегатура свою власну санітарну службу у своїй амбуляторії, а лікареві Делегатури підчинені інші лікарі по місцях, по осередках, яких є 9 у Форальбергу. Кожний з тих осередків має власну тричленну управу. Доки ще французький окупаційний уряд, чи міжнародній Червоний Хрест давав скитальцям якусь допомогу, то все це теж ішло за посередництвом Делегатури.

Так отже видно, що український дух таки не засипляє. І хочби навіть його вбрали в чужі окови, він находить вентиль для свого власного вияву.

Я тому, спиняюся основніше на побутові того роду організації, бо й у Тиролі розвязала французька окупаційна влада всі українські й загалом — скитальчі організації, крім Братства св. Андрія, і має в найближчих днях також створити якусь „Сервіс Сошіал". Чи це буде така організація, як у Форальбергу, це щойно виявиться незабаром, коли вона вже буде активна. Можна надіятися, що й тут дух самостійности не задрімає. Річ лише в тому, чим і як він виявить себе. Весь позакраєвий звязок мусить тоді впасти на Братство св. Андрія. Це врештою й не було б погане. Братство й так лише добровільно зреклося деяких світських представницьких завдань, щоб назовні не творити двох центрів. А на ділі — то й краще й відрадніше комунікуватися з окремою самостійною українською організацією, ніж з відламком створеним чужими, що кожної хвилини могли б покласти свою руку на те, чи друге. Як справи укладуться, про те напишу при нагоді.

Перейнятий щебетом і духом рідної дітвори, втомлений вертаю нічю в темному поїзді домів. А думки крутяться біля того, що морально й волево — ми таки не дамо себе зломити!

Україна в огні і крові

Перед нами пять блідо-червонавих конверт, наче б їх хто у розпущеній водою крові замочив. Крутими шляхами вони до нас добрили.

В конвертах листи, що їх пише сестра знад Сяну до свого брата в Америці. Листи від яких кров стинається в жилах, серце розривається з болю, пястуки затискаються з люті, від того, що переживає наш втомлений в огні і крові „старий край" — Україна. В двох листах долучені теж записки від українських повстанців, членів УПА, з лісу. Листи говорять самі за себе. Тільки уважно їх прочитайте.

I.

...дня 15. лист. 1946.

Дорогий Брате:

Обидва Твої листи я одержала в однім тижні. В першому були фотографії...

Читаємо Ваші листи та радіємо, що люди живуть на світі і плачемо, що тут таке пекло, таке страшне горе. Ви там молите Бога, щоб дав здоровля і щоб Ви довго жили, а тут наші люди ще найчастіше смерти в Бога благають. Нераз так хотілося б, щоб кінець світа прийшов, бо довше так жити нашому нещасному українському народові вже таки справді годі. Я їздила до Перемишля, щоб довідатися, що там діється з нашими в селі П., що є по стороні Советської України, тої нещасної України. Одного з братів вивезли на Сибір, але не знаю котрого. С. відізвався, він ще живе і здоров. Тепер пси Янтка Збуйніцкого дещо притихли; зайчики з ліса темної ночі приходять до сіл. Організація добра, бороняться, як можуть та дожидають сходу сонця, що мав би прийти від Вас. А, може, наша надія не здійсниться? Може переможці обрехали світ, справедливість, правду і волю ще гірше потоптали, скріплюючи червоного сатану? Нас тут катують, живцем в землю закопують і у вогонь кидають, а ту страшну потвору червону, той фалш і облуду тріюмфально по світі обвозять, величають її аж гить бере. Часом не хочеться вірити, щоб англосаси могли на це дивитись, могли це толерувати. Але досі від нас нічого не видно, щоб вони хотіли обстати за ту справедливість, допомогти їй. Сьогодні ж вони ще мають силу розправитись з тим червоним діяволом, хоч би знова цілий світ мусів задрожати. У Вас там є багато таких, що для „святого спокою" в Америці залишають половину світа на дні пекла, але вони можуть грубо помилитися. Вони не знають того сатани, що в кожній хвилині готов і Вам там в Америці таке саме пекло зготовити, як його зготовив нам. Якби тільки силу

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I. НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

6)

— Справді! Зійшлися однакові імена аж трьох поколінь. — Ірина вимовила зворушено. — Просто в голові не міститься, як то так могло статися? Про названа не хочу й питати, боюся! Ще чого доброго, скажете — Ставрович.

— Не зовсім! — він поправив. — Моє названа подвійне, — Святольдич-Ставрович... Наші прапрадіди мусіли бути одного роду.

— Ви з Галичини?

— З над самого Дніпра, недалеко Києва, але області не Київської, а Полтавської.

— А мій батько Галичанин. Мамині діди з Придніпрянщини, десь з Південної Київщини. Мама — американка в третій вже генерації. А я родилася під цим самим числом, тільки тоді не було ще цієї крамниці, ні хати попри крамницю, — сповідалася Ірина.

— Галичина й Наддніпрянщина складали колись одну державу. Названа — Ставрович — надто рідко трапляється. Без сумніву, ваш рід зо Східної України. Переїзджали колись з уділу в уділ бояри з князями, опісля втікали в Галичину люди від татар, а з Галичини у Східню Україну від поляків. Я знаю, що корінь роду Ставровичів походить з Переяславщини.

Приходили потрохи покупці — і розмова вривалася. Ірина похапки відпроважала їх з набором, кидала в касу срібняки.

Ті виходили, блиснувши на моолдят зацікавленими очима. Трохи заспокоєна від перших несамовить вражінь, усміхнена дівчина соромливо спиралася на прилавок напроти нього, він схилився до неї з другого боку прилавка. Несвідомо ще тягнулися одно до одного, простір може на пядь відділював їх обличча.

— Тепер розповідайте далі! — Ірина попрохала потиху.

— Як би то вам почати! — з деяким заклопотанням почухав він свою чуприну. — Я приїхав по афідавиту, підписаному вашим татом. Тепер страшний застій, роботи нема, от мене з Винипегу до вас і прислали. Тому й забрив я до вас не в час...

— Щойно з Европи, а англійською мовою так володієте! — Ірина дивувалася. — Чи пізнати пана по холявах, — тато мій любить так казати. Певно й іншими мовами володієте?

— На разі не розпитуйте, Ірусю! — Ростислав відпрохувався. Почервонів, здрібніла форма імени дівчини вирвалася з язика якось несвідомо. — Ми ж, властиво, щойно познакомилися, до недавна й не знали, що існуємо на світі. Я вже і так наговорив вам такого, на казку скоріше те все подобає... Звідки ж ви знатимете, що я говорив і говоритиму правду?... На світі багато хвальків, несумлінних людей... Знайдеться у вас для мене праця — вистане часу на оповідання.

Хвилю помовчали. Обоє посумніли. Зітхнувши Ірина почала знов:

— Я й забула! Та ж ваша мама жде на стації?

— Ні. Мама зісталася в еміґрантській столиці, Винипегу. Мали кілька соток гроша, отже матері афідавиту не було потрібно. Вистане матері хоча б на рік життя, а й праця якась їй відповідна, знайдеться. Моя мама не звикла сидіти без заняття, — з відтінком гордости в голосі за свою матір говорив Ростислав. — По смерти тата, мама, ось вже дванадцять літ минуло, дає собі і мені раду. А втікли ми від большевиків без нічого, убрання порядного на собі не мали... Ну, та й я, хоч робота не поплатна у ці часи, запрацюю матері й собі на зиму на прожиток. Зимою не дармуватиму, вчитисяму ще, вечорами десь працю здибаю на кілька годин. Я молодий, здроовий, не цуартисяму ніякої праці. Певно, льокаєм, чи послугачем не став би й за тисячу доларів місячно. Трохи мене клопоче, чи встрягну на роботу наразі... Я людина нова, не знаю тутешніх умов, ні праці, займе часу підовчитися, привикнути... А тут скрізь повно безробітних... Є в чому робітників перебирати...

(Дальше буде).

Великодня Писанка для скитальників

Пройде ще кілька днів і радісний гомін великодніх дзвонів сповістить усьому світові Великий День — Воскресіння Христа. Великдень — найбільше, бо найрадісніше свято. Він бо символізує всі найістотніші прагнення людства: перемогу життя над смертю, правди над неправдою, добра над злом, світла над темнотою.

Пройде ще кілька днів і тріюмфальне „Христос Воскрес" здригне вже 1914-ий раз основами світа. „Христос Воскрес" пригадає усім, що Правди не можна розпяти, що зло ніколи не переможе, що життя є вічне. Це є логіка Воскресіння.

В цей день великої радості для тих, що люблять правду і життя та великого смутку для тих, що живуть неправдою і роблять зло, кожний загляне в свою власну душу і мимохіть шукатиме відповіді для себе самого і про себе самого. Як на великодній сповіді кожний робить „іспит совісти" з виконаних і невиконаних Божих заповідей, так з цеї нагоди Великодня кожний повинен зробити такий „іспит совісти" з виконаних і невиконаних громадських і патріотичних обовязків. Для нас, американських українців, одним з перших запитів буде: чи ми виконали наш обовязок у відношенні до наших рідних братів в Европі.

Обставини заставляють нас безчинню слухати найгрізніших вісток з України. Масовий голод, жахливий терор, суцільна руїна, смерть і заглада зависли над цим героїчним українським народом, що протягом цілої своєї історії трудиться і бореться за правду, але якому судилось зазнавати тільки несправедливости і терпінь. Правильно один з поетів назвав Україну „Христом народів", ціла історія якого — це один тернистий шлях на Голгофту. Американські українці можуть, докищо, тільки підносити голос протесту, не маючи можности дати цему народові конкретну матеріяльну допомогу.

Тим більший обовязок спадає на нас у відношенні до тих братів наших, яким ми можемо допомогти і які так дуже нашої допомоги потребують. Це українські скитальники в Европі.

І вони сьогодні продовжують двигати цей важкий хрест терпіння, що його від віків несе український народ та який колись переміниться в символ слави. Їм, як і цілому народові на батьківщині, бракує всего. Вони не мають що їсти, ані в що одягнутись, вони не мають волі, над ними постійно висить загроза. Вже від довгих років вони мужньо нисуть свій важкий хрест, хоча піт і кров заливає їм очі.

Чи можемо ми спокійно приглядатися цим терпінням? Чи не було б найбільшим лицемірством, якщо б ми співали „Христос Воскрес" і дозволяли катові розпинати наших братів?

Страсти, смерть і воскресіння Христа нагадують нам долю українського народу, українських скитальників. Вони сьогодні несуть ще важкий хрест. Допоможімо їм його нести, приспішімо день українського воскресіння, бо воно принесе мир і щастя усім. Виконаймо нашу християнську повинність, сповнімо наш національний обовязок, допоможімо українським скитальникам. На рани Розпятого Христа, на славу Його Воскресіння! Хай не буде американського українця, який з нагоди Христового Воскресення не зложив би жертви на акцію допомоги українським скитальникам. Вся цьогорічна Великодня писанка — на допомогу скитальникам. Щоб радісно, з вірою і переконанням могли заспівати: Христос Воскрес — Воскресне Україна.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

Перше Загальне Збірання Злученого Українського Американського Допомогового Комітету

21)

Делегат з Пітсбургу пропонує вислати людину в „запущені місцевості", де організував би віча та закладав відділи Комітету.

Д-р **Цегельський** говорить, що справу мільйонової кампанії Комітет обговорив та рішив цю думку здійснити, беручи до уваги теж американські джерела. Теж серед американсько - українського громадянства можна це зробити зкращим успіхом. Пропонує, щоби під час кампанії вислати організаторів і теж по місцевостях зорганізувати колекторів. Вважає, що при відповідній акції цей план зі збіркою одного мільйона можна б здійснити. Важливе — не хитатися. Дайте загалові віру і він її виконає, дайте йому організацію — і вона станеться ділом, кінчить свої міркування д-р Цегельський, пропонуючи рівночасно резолюцію, що доручила б Управі повести кампанію за збіркою одного мільйона долярів на допомогову акцію.

Д-р **Мишуга** каже, що він не вірить в „магічні слова". Він свого часу переводив збіркову акцію на оборону Української Держави і теж має деякий досвід в цій справі. Твердить, що так як він дивиться на делегатів, а делегати на нього, то ні він, ні вони не вірять в можливість зібрати один мільйон долярів. Не вірить теж в чужу допомогу. Єдина рада — ми всі, що завше даємо, мусимо дати десять разів більше, як давали досі. І це ми повинні зробити.

Дідик ставить формальний внесок, щоб в цьому році повести кампанію за збіркою 200,000 долярів. Внесення ухвалено.

Верифікаційна Комісія стверджує, що на Зборах заступлені 97 установ і є приявних 178 делегатів та спомагаючих членів.

РЕЗОЛЮЦІЙНА КОМІСІЯ.

Від імені резолюційної Комісії забирає слово д-р **Демидчук** та відчитує „сирі" резолюції, згл. проєкт резолюцій.

Д-р **Мишуга** пропонує додати до них ще три привіти: 1. Українському народові, з відповідним вияснениям, чому ми, американські українці не можемо, мимо найбільшого бажання і найкращої волі, йому прийти з допомогою. 2. Привітати українських скитальників і 3. Привітати нових українських іміґрантів в нашому гурті в Америці.

Пропозиції д-ра Мишуги прийнято одноголосно.

Д-р **Цегельський** пропонує прийняти резолюції в прінціпах та доручити редакційній комісії їх відповідно зредагувати. До цеї Комісії вибрано д-ра Демидчука, ред. Катамая та адв. Смука. М. Мурашко пропонує, щоби до цеї Комісії автоматично належали теж члени Управи Комітету. Пропозицію прийнято.

Р. **Смук** пропонує вислати відповідні резолюції до нашого уряду, головно до департаменту стейту.

С. **Шумейко** пропонує вислати апель до Конгресу, щоб перевели відповідні закони, які вможливили б приїзд до Америки більшій кількості наших скитальників. Він рівночасно вважає, що в резолюціях про працю Кмоітету повинна бути теж згадка про Український Конгресовий Комітет. УКК є властиво „батьком" Допомогового Комітету. А тепер — син підріс, розбагатів та забуває за бідного батька. Тим часом Конгресовий Комітет грав головну роль, як іде про правну оборону нової української еміграції в Европі.

Предс. **Панчук** квестіонує леґальність батьківства. Діло в тому, що Комітет в Дітройті теж зголошує свої батьківські претенсії до Доп. Комітету. При цій нагоді Союз Українок добровільно зголошується перебрати на себе материнські обовязки щодо Комітету.

Після ще деяких завваг щодо резолюцій, переводиться голосування над пропозицією д-ра Цегельського і її приймається.

На цьому вичерпується програму Загального Збрання.

Олексюк ще додатково прохає деяких відповідей від д-ра Ґалана. Він одержав листа від одного правосл. священика в Італії, в якому згадується, що катол. Управа Комітету є стороннича. Він має теж відомості, що правосл. епископ прохав одної кімнати в Українському Домі в Парижі і йому відмовлено. Третє — правосл. священик з Клівленду вислав 15 пакунків через Комітет і тих пакунків не доручено. 4. Листовна інтервенція в першій справі до бюра Комітету залишилась без відповіді.

Д-р **Ґалан** відповідає. Він не вірить і виключає можливість сторонництва в Комітеті в Римі. Він на місцях і не тільки в Італії, бачив справді прикладне взаємовідношення між православними і католиками. Щодо кімнати в домі в Парижі — справа ясна. Дім призначений для допомогових цілей, а не для церковних інституцій. Найважливіше, що там справді не має місця. Теж не вірить, аби пакунків не доставлено з релігійних мотивів. Взагалі, чим і як можна це справді підтвердити?

С. **Шумейко** зі свого боку додає, що він теж під час свого побуту в Европі міг ствердити якнайкращі відносини між українцями православними і католиками. Немає жодного тертя, навпаки, є повна толерантність і взаємне зрозуміння. Наводить кілька конкретних прикладів співпраці обидвох груп в Парижі.

Д-р **Ґалан** закінчує побажаннями ще більших і ще кращих успіхів в праці Комітету. Він зі свого боку буде робити теж все можливе, щоби по своїй силі і можности причинитися до цего успіху. Досі зроблено великий крок вперед і працю треба дальше продовжувати.

П-ні **Ярема** відразу ще започатковує нову збіркову кампанію, складаючи від себе на допомогову акцію 30 долярів.

Предсідник **Панчук** стверджує, що програма вичерпана, а М. Мурашко ставить формальний внесок, щоб на цьому закінчити Перше Загальне Зібрання Злученого Українського Американського Допомогового Комітету. Внесок прийнято і Збори закінчено в неділю, 23-го людого в год. 5:20 після полудня.

Адв. І. **Панчук** складає подяку секретарам та всім організаціям і делегатам за активну участь в нарадах. Найбільша подяка належиться — по його думці — дотеперішній Управі Комітету, насамперед д-ру Ґаланові. Нова Управа докладатиме всіх зусиль, щоби при якнайширшій і якнайтіснішій співпраці цілого нашого зорганізованого громадянства та всіх людей доброї волі і ласкавого серця виконати дальші завдання, які стоять перед Комітетом. І. Панчук переконаний, що церква і церковні та громадські організації, а дальше преса і ціле громадянство піддержать працю Комітету в його змаганні до такої благородної мети, як рятунок кількох соток тисяч невинно засуджених на загибель братів наших. Це велика для нас нагода виказати нашу громадську вартість, наші патріотичні почування та наше людське серце. Він сам складає подяку за вибір та обіцяє виправдати довіря.

Загальне Зібрання закінчено відспіванням українського національного гимну.

(Кінець).

ТИЖДЕНЬ АРМІЇ, 6—12 КВІТНЯ.

У понеділок 7. квітня розпочався Тиждень Армії. Перший день тижня названий Днем Армії, був учора. Ціль Тижня Армії є віддати пошану американським воякам, живим і мертвим; пригадати на потребу краєвої оборони, яка саме тепер є предметом прилюдної дискусії; вияснити людям, пощо наш уряд тримає армію як у краю так і заморем; подати дані про добре вишколених вояків - добровольців; згадати за конечність підтримати Обєднані Держави нашою армією і довести до повного порозуміння між арімею і населенням.

Усе це має довести населенню, що **Сильна Америка є водночас мирною Америкою.**

Воєнний департамент переводитиме різнородну програму впродовж Тижня Армії. Такі програми переводиться вже від 1928 р., коли то розпочалося святкування річниць нашого приступлення до першої світової війни. Річниця святкується дня 6. квітня, одначе тому, що цього року на цей день припадав Великдень, треба було перенести святкування на понеділок 7. квітня.

ПІВ МІЛІОНА ЖІНОК БІЛЬШЕ НІЖ МУЖЧИН.

Бюро Цензусу у Вашингтоні оприлюднює, що з кінцем 1946 р. було в Злучених Державах 470,000 жінок більше ніж мужчин. Яких три пятих частин з його числа є між небілими людьми. Бюро стверджує теж, що від 1940 року помітний є зріст числа дітей нижче пяти літ. У згаданому році було 10,542,000 дітей у краю, а в 1946 р. було 13,417,000.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

КЛІВЛЕНД, О.

Свято Кобзаря України.

Час приводить нас до Твоєї могутньої постаті, Кобзарю України, а місяць березень це Твій місяць! — З памяттю на це пишеться оце звідомлення про концерт у честь Тараса Шевченка, уладжений в Клівленді в неділю, 2. березня б. р. в Українськім Народнім Домі.

Здебільша буває так, що одна частина концерту вдається, а за те в іншій частині чогось не достає. Наш останній концерт був одним із щасливих вимків. Усі, як молодь, так і старші згуртувалися як одна роддина в означенім часі і виповнили салю ущерть. Точно в год. 3. зполудня — після відкриття куртини на сцені — побачили ми портрет Тараса дбайливо прикрашений гарно вишиваними ручниками. Потім започаткував хор Американським Гимном, а саля підхопила і всі співали разом. Дальше пішов „Заповіт", відспіваний мужеським хором „Бандурист" під управою Й. Прокопа. Після того дві промови: Перша адв. В. Білінського в англійській мові до молоді. У ній промовець змалював Тараса як героя і оборонця всіх убогих і покривджених і як борця за свободу українського народу; друга, новоприбулого з Европи гр. В. Стахура, по українськи. Він перейшов творчість Шевченка як підставу до великих подвигів українського народу. Талановита декламаторка К. Жук віддекламувала „Бють пороги", а після того ще раз „Бандурист" з цілою низкою пісень злучених у „Вязанку". Хор зіспіваний, голоси підібрані — молодечі й свіжі. У піснях ми відчули, що „розкуються заковані люди", що „заговорить і Дніпро і гори" після того, як червоний кат докотиться до кінця своєї тиранії. Тоді запанує в Україні всевладно дух Шевченка. Бо весна вже недалеко, нове сонце вже на овиді.

Коли втихли пісні „Бандуриста" вся саля повстала з могутнім співом „Ще не вмерла Україна!". Потім збірка, а на кінці подяка п. Олексина іменем Злучених Організацій.

Михайло Шмігельський.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

мав. Змилуйся, напиши, конечно напиши хоч Ти, що це вже так довго не буде. Напиши, що все зміниться, що прийде кінець червоному сатані, що світ знова буде поставлений на Божих підвалинах. Напиши, бо збожеволіємо, як не погинемо. Ми з дня на день дожидаємо, що ось прийде вже початок кінця сатані, а тут минають дні за днями, минають роки і нічого не зміняється.

Он наш С., як важко він бідував, шматок чорного хліба і ту бульбу і то пісне їв, в зимі мерз, бо дров не було защо купити, ані в що одягнутися, ані в що взутися, сидів в тій своїй норі, як та миш. Але ті прокляті навіть в норі не дали йому жити, вигнали, як пса, як злочинця, а в нього стільки вини й було, що українцем народився.

Чим той наш нарід так важко провинився, чим заслужив собі на ту невольну кару? Завіщо його убивають, мучать, кости ломлять, скіру здирають, живих у вогонь кидають, завіщо? Тут жінку нашого сусіда і її сімлітну донечку кинули в керницю. Дитина жахливо кричала з криниці і тоді почали в них з автоматів стріляти та добили. Завіщо це все?

Як можеш, то часом пошли..., щоб мала для С. Тепер на зиму мушу купити йому військовий плащ, кожух, чоботи, а тут те все коштує тисячі. Але він це мусить мати, бо зима для них дуже тяжка, то не під дахом і не біля печі. Він не має ані батька ні матері, ані сестри ні брата, я заступаю йому всіх. Він цілком подібний до нашого... Ти здивувався б, якби його побачив: як дві краплі води. Він дуже гарний хлопець. Вони всі себе посвятили і дуже бідують. Але про наших героїв напишу Тобі в другому листі. Тут посилаю Тобі дві записки, що дуже дивною поштою дійшли до мене, бо в... Їм сам Бог помагає. Сховай ці карточки на памятку, а вдругому листі я Тобі виясню. Я не тільки йому даю, що треба, але тут всі хто як і чим може їм помагають.

А як будеш писати до С. на Україну, то нічого такого не пиши, тільки згадай, що від мене все про нього довідався. Якби Твій лист щасливо до нього дійшов і він Тобі відписав, то певно напише, що йому добре. Бо там шкіру з людини здирають, вогнем припікають, а вона мусить ще писати, що її „добре".

Кожного вечора молю Бога за Вас усіх...

На листі збоку ще є дописка: „А той лист після написання щераз читаю, але не можу, бо сльози очі заливають і аж за горло давлять. Я так багато хотіла б Тобі написати, а тут годі..."

До листа додані три малі записки на скравках паперу і дуже зімняті. Це під час першої „пошти" з ліса в село. В записках прохається інформацій про положення та рухи війська та прохається дещо переслати. Записки написані українськими повстанцями.

(Дальше буде).

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно**, хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне,** то **хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

„Вечер Української Молоді".

За ініціятивою філії Союзу Українок Америки в Дітройті, 18. березня 1947 відбувся скромний але гарний Вечер Української Молоді в Українськім Американськім Осередку при Карпендер Ст.

В годині 7:30 ввечір явилося коло сотки наших молодих людей — хлопців і дівчат. Ми, союзанки, їм пропонуємо вибрати зпоміж себе впорядчика цеї культурної імпрези, вони настановляють молодого адвоката Данилишина. Засідають усі кого довгого першого стола. Впорядчик наказує спокій і знайомить присутних з Вечером Української Молоді, яка хоч не явилася так чисельно, як повинна б, але це взірець, це проба, що ми молоді мусимо входити у громадське життя з нашими старшим батьками і матерями, бо справа України є спільна, є одна і ми спільно повинні її виконувати.

Дальше говорить молодий Данилишин: „Дорогі мої приятелі: Вам не цікаво мене слухати; ви мене всі знаєте; ви хочете так як і я почути нашої сестри по крові молодої українки, яка кілька місяців тому приїхала з України, Батьківщини наших батьків. Отож я кличу до слова Високошановану панну Галину Зейкан, яка скаже нам промову під назвою: „Голос Української Молоді з України до Молоді Української в Америці".

Встає панна Галина в гарній скромній поставі і в скромненькім, чистенькім, спортовім убранні, а це викликає враження правдивої репрезентантки української високо ідейної і революційної молоді в Україні. Мабуть інстинктовно молодь відчула це представництво, цю місію, яку Галина — ця молода скромна українка собою репрезентує. Бо для привіту її загреміли довгі оплески.

І зачала наша Галина свою мабуть двогодинну промову до молоді. Варт було дивитись на цю нашу молодь, як з ентузіязмом вони неначе ликали слова. Але я не чуюсь вилі і не є авторитетна передати цих слів, цих думок, які говорила Галина до нашої молоді. Я бажала би і хотіла б, щоб всі ці промови, які Галина Зейкан виголосила в нашій громаді, були надруковані в нашій пресі, бо це правдиве зерно, яке приймається навіть на найсухіщім ґрунті.

Вкоротці можу сказати, що промова Галини про ідеали, завдання і бажання української молоді в Україні була така, що кожна молода присутна душа горіла бажанням бути в Україні і жити життям тамтейшої молоді. Ми старші членки Союзу Українок Америки, прислухуючись і придивляючись, слали свої гарячі і щирі бажання, щоб наша Галина могла сповнити свою місію.

Галина закінчила промову, щоб молодь не задоволяла себе тільки футболами і різними забавами, але щоб організувалася для поважних завдань.

Відтак прийшла перекуска і збірка на видання творів Лесі Українки в англійській мові. З охотою зложили свої жертви молоді українки і українці. Хоч молодь грошей не має, однак кожне старалось хоч щось дати і дали: $57.40 слідуючі: по $2: І. Мукавий, І. Шербий, Я. Біловус, П. Міляр, П. Мотишин; по $1: В. Огроднік, О. Коломиїць, І. Срко, С. Петрочко, О. Осико, Н. Дячун, І. Гладій, О. Перецька, М. Войтович, О. Сидоряк, М. Кахній, А. Рибатовська, Г. Ґрошко, М. Будзал, С. Рудий, С. Бугай, Г. Галишин, П. Сірко, О. Коломиїць, В. Гурняк, О. Томяк, К. Коніцький, О. Колодій, О. Григорчук, М. Косій, О. Кахній, А. Віхар. Решта була зібрана від старших і дрібними жертвами від інших молодих.

Зараз, таки на місці, домагались, щоб у літі десь в парку устроїти велике свято молоді в Дітройті.

Анастазія Г. Біловус.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

6135. Мусійовський Василя, Садовий Василя, Горак Михайла, Желевка Михайла з с. Бабич від Мусійовський Петра і Паславський Миколи.

6136. Порщик Розалії (Сидор, з с. Луги Худ., Стрий, від Сидор Михайла.

6138. Стасевич, Гошовська Анни з с. Гериня від Калмук Миколи.

6140. Когерів Марії від Корнаус Мирона.

6141. Ковалик Степана з с. Тростянець, Бережани, від Родишин Василя.

6144. Білобран Іван від Коць Петра.

6145. Бандура Ярослава і Степанії від Бандура Ярослава.

6146. Бурчак Антона від Бурчак Степана з с. Липівці, Перемишляни.

6147. Шенчишин Марії і Параскевії з с. Двірці, Бережани, від Куций Павла.

6148. Малиновський Федя з с. Липя, Турка, від Лаврінок Василя.

6150. Голуб Павла з с. Раковець, Тернопіль, від Запарнюк Петра.

6151. Купин Миколи, Гнатів Василя і Марії, Пельо Одарки від Купин Івана.

6152. Старияк Петра з села Солець, Дрогобич, від Юзик Михайла і Петрушак Михайла.

6153. Романів Івана від Миколів Йосафата.

6154 а). Тізінський Теодора від Ткач Михайла і Івана з с. Титар, Самбір.

6154 б). До односельчан з с. Татар, Самбір, від Даців Миколи.

6155. Трач Гринька, Паньків Івана з с. Стриганиці, Бережани, від Трач Івана з с. Гиновичі.

6156. Коцюба Степана і Йосифа, Куцик Івана з Брешкова і Середниці, Ліско, від Коцюба Остапа.

6157. Замольський Михайла від Волошин Івана.

6158. Хаврусь Андрія і Данила з с. Паньківці від Керея Ілька.

6159. Горбенський Андрія з с. Голодівка, Самбір, від Горбенський Маріяна.

6160. До дочки Сеник Ілька з Рави Руської від Горечий Богдана.

6161. Іваник Василя від Іваник Михайла.

6162. Лотоцький Константина з с. Брошнева, Долина, від Лотоцький Михайла.

6163. Ґураль Йосифа від Гірняк Йосифа.

6165. Партикевич від Партикевич Володимира.

6166. Теребенець Анни, Катерини і Григорія з с. Цетуля, Ярослав, від Походай Василя.

6167. Кусіль Параньки і Марії з с. Путятинець, Рогатин, від Кісіль Миколи.

6168. Стрілець Катерини з с. Путятинецв, Рогатин, від Суховій Михайла.

6169. Пудлик (тітки) з села Лубна, Коросно, від Пудлик Михайла.

6170. Каньовський Павла від Дрібняк Степана з с. Журавника, Львів.

6171. Думич Петра з с. Янів, Новий Самбір, від Думич Івана.

6172. До стрийка від Горбовий Володимира з Турки.

6173. Ільницька Тереси (Яворська) з с. Явір, Турка, від Саварин Методія.

6174. Сиротюк Андрія з с. Ногавець, Тернопіль, від Шаблій Григорія.

6175. Ґой Вілліям від Ґой Павла.

6176. До односельчан з села Чижів, Золочів, від д-ра Кривуцький Павла.

6177. Виноградник Івана, Едварда і Дмитра, Ґрушецький Казимира, Петельський Мартина і Михайла, Дзюбанюк Миколая і Леона, Костка Кароля, Ковердович Георгія зі Снятина від Виноградник Андрія.

6178. До вуйка з с. Нестюків, Зборів, від Рудніцький Еміля.

6179. Біганич Яська з с. Новосівки від Дрост Юлії.

6182. Кімакович Микити з с. Нагулович, Дрогобич, від Партика Федора.

6184. Козіброда Івана, Гаврішко Дмитра і Михайла, Дмитришин Петра з с. Кагаңівка, Скалат, від Пальчук Теодора.

6186. Фішер Олександра, Горішна Марії від о. Бачинський Степана.

6187. Хованець Марії з села Мохначка Вижня від Хованець Вікторії.

6188. Крішень Григорія, Гецко Дмитра, Занько Йосифа, Кава Теодора від Ліпко Антона з с. Кульно, Білгорай.

6189. Лапка Михайла, Паньків Марії від Мартинців Теклі з с. Золота Слобода.

6190. Гречаник Миколи від Федорів Василя з с. Угорники, Станиславів.

6191. Смаль Павла і Гаськи з с. Коропці, олочів, від Гетьманчук Кузьми.

6192. Кохановський Григорія і Константина, Губич Теодора з с. Халупки Дж., Перемишль, від Кохановський Андрія.

6193 а). Шпакович Григорія, о. Дмитрів Івана, Бельнів Василя від д-ра Дмитрів Григорія з Рогатина.

6193 б). Куцаб Варвари, Олени і Параскевії з Санока, Головацька з с. Устечка, Заліщики, від Цох Стефанії (Пиріг-Куцаб).

6194. До кревних і знакомих з с. Тишківці, Городенка, від Петруняк Петра.

6195. Гантарський Володимира, Місник Юльки, Параскевич Берти, Скиба Василя і Михайла з с. Олешова, Любачів, від Козій Юлії (Яніцька).

6196. Хоменко Л. Леонтієвич з с. Плоского від Луценко Івана.

6197. Гнатів Льва, Катерини, Юлії і Марії з с. Підліски Вел., Львів, від Павлюшок Григорія.

6198. До стрийка від Кордіяка Миколи з с. Новосілки Опарської, Рудки.

6199. Думяк Василя і Анни, Романчук Григорія, Федорів Василя, Лесюк Мартина, Нестрі Василя від Думяк Теодора з с. Лука, Городенка.

6200. Ковальчук Івана з села Пониковиці, Броди, від Ковальчук Левка.

6201. Сирлик Катерини (Дмитрів) від Кісь Марії (Дмитрів) з с. Підмихайлівці, Рогатин.

6202. Денешук Анни (Феглю) з с. Мочківці, Калуш, від Стефанюк Йосифа.

6203. Гальвіц Теодора, Байтлер Берти (Гальвіц) і Данила, мабуть в Кисбі, Саск., Канада, від Гальвіц Юлія.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В завитах просимо конечно подавати групу і число.

ЧОТИРИ ВЕЛИКАНИ. — Це міністри закордонних справ Чотирьох Потуг, що радять у Москві. Зліва направо: Ернст Бевин, Британія, Джордж Маршал, Злучені Держави, Вячеслав Молотов, Советський Союз, Жорж Бідолт, Франція.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 26. березня 1947 року померла в 53. році життя

АННА ЧЕРЕШНЬОВСЬКА,

членкя 215. відділу У. Н. Союзу в Горнел, Н. Й. До У. Н. Союзу вступила в 1941 році.

Покійна походила з села Реґетов Вижний, повіт Горлиці, Галичина. Оставила в смутку мужа Івана, 5 синів, 4 дочки, 2 брати, 2 сестри і 5 внуків.

Похорон відбувся в суботу, 29. березня з дому жалоби. Братство, до якого Покійна належала, взяло участь у похороні. Поховано на цвинтарі св. Анни в Горнел, Н. Й. — В. ІЯ П.!

І. Назар, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. Запорозька Січ, від. 67, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що тому, що 13. квітня припадає Великдень, збори відбудуться в суботу, 12. квітня, в 6. годині ввечір. Просимо всіх членів прийти на збори і вирівнати свої вкладки. Контрольна комісія дасть звіт за перший квартал. — За уряд: С. Брухівський, предс.; І. Хіровський, кас.; К. Пиріг, секр.

КЕМПБЕЛ, О. — Тов. Сокіл, від. від. 218, повідомляє своїх членів, що місячні збори, котрі припадають на 13. квітня, відбудуться в неділю, 20. квітня, в год. 2. попол., в У. Н. Домі, 165 Ґордон Еве. — Уряд.

ТОМАСТОН, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 421, відбуде збори 12. квітня, в 8. годині ввечір, в Українській Галі на Проспект ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є авжні справи до полагодження. — За уряд: А. Береза, предс.; М. Шипінька, кас.; П. Чеснік, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. Запорозька Січ, від. 388, повідомляє, що трикварталні збори відбудуться в першу неділю по першім, в 2. год. попол., в У. Н. Домі, 4 і Ворд ул. Взиваємо всіх членкиць і членів приносити свої вкладки на збори. Просимо принести з собою нових членів. — Евфімія Воловняк, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. У. Н. Дому, від. 316, відбудуться в четвер, 10. квітня 1947, в годині 8. ввечір, в тов. Домі, 831 Джозеф Еве. Просимо всіх членів прийти на означений час. — Н. Кучмій, гол.; М. Паруга, фін. секр.; П. Ковтун, кас.; В. Іванців, рек. секр.

ПОШУКУЮТЬ

КАТЕРИНУ ЛІСИЦЬКУ (Гаврило або Гавриляк) зі села Вишків, повіт Белз, пошукує **Левка Лісицька.** Писати до:

Mrs. ANNA LESKO,
30-52 Steinway Street,
Long Island City 3, N. Y.
Tel. Ravenswood 8-7603

МАРІЯ ХОМА з дому **МІСІНҐЕВІЧ** яка перебуває на скитальщині, пошукує свого батька **ФРАНКА МІСІНҐЕВІЧ,** років 56-57, який виїхав до Америки в 1935 році і перебував у Ню Йорку. Також вуйка **СЕМЕНА КУНЬКУ,** який перебуває в Канаді, обидва з села Рудники, повіт Підгайці. Повиших прошу ласкаво зголоситись на адресу:

A. TASKEY
P. O. Box 7, Amherstburg, Ont., Canada.

ПОШУКУЮ
СТЕФАНА ЛЕВКУТ
І ЮРІЯ КОКОТ

з села Якеманичі, коло Перемишля. Адреса пошукуючого: 81,-

WASSYL PUSCHAK
Philip St., Coaldale, Pa.

Пошукую родину **КСЬОНЖИК** з Устянова, повіт Ліско, і **ПАРАСЮ ГИЩУК,** це імя дівоче, по мужу не знаю, походить зі села Глушків, повіт Городенка. Зголоситись на адресу:

ANNA BARNA,
R. R. 2, Leamington, Ont., Canada.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ТАРЗАН, ч. 1573. Стренгова жертва.

В кількох хвилинах звязали Анну й Тарзана і полишили їх безпечно в колибі.

Опісля цілий рід тубільців вибрався на ловлю слонів під проводом Стренґа й Бравна.

Швидко вони найшлися на сліді, який провадив їх до слоневих криівок...

...Там найшли вони одного слона зловленого в ямі, а інші пробували його ратувати.